

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr.: 2019-407
Den 30. april 2019

Rådsmøde (udenrigsanliggender - udvikling) den 16. maj 2019

SAMLENOTAT

1. 2030-dagsordenen og klimaforandringer.....	2
2. Ungdom og udvikling.....	4
3. Sahel.....	6

1. 2030-dagsordenen og klimaforandringer

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Drøftelsen ventes at have 2030-dagsordenen som afsæt med fokus på klimaforandringer. Derudover forventes konkret en præsentation og drøftelse af den fælles synteserapport (Joint Synthesis Report), der skal præsenteres på FN's politiske højniveauforum for bæredygtig udvikling den 16.-18. juli i år og har til formål at opsummere EU's og medlemsstaternes bidrag til partnerlandes implementering af 2030-dagsordenen.

2. Baggrund

Sammenhængen mellem 2030-dagsordenen og Parisaftalen om klimaforandringer er et helt centralt spor i den internationale indsats for bæredygtighed. Endvidere er det med FN's politiske højniveau-forum for bæredygtighed for statsledere samt klimatopmøde til september et fokuspunkt i 2019. Klimaforandringer i EU's udviklingspolitik er dertil et centralt element i forhandlingerne om instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI) for næste flerårige finansielle ramme, 2021-2027.

Den fælles synteserapport er en udløber af Den Nye Europæiske Konsensus om Udvikling, der blev fremlagt i en fælles erklæring fra Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen i 2017 (2017/C 210/01). I erklæringens afsluttende afsnit om opfølgning af fælles forpligtelser indgår i pkt. 120 en forpligtelse til at udarbejde en fælles sammenfattende rapport om indsatsen til støtte for 2030-dagsordenen i udviklingslande som bidrag til EU's rapportering til FN's politiske højniveauforum samme år, som der afholdes politisk højniveauforum for stats- og regeringschefer. Det er denne rapport, som er den første af sin slags, der ventes præsenteret og drøftet på mødet. Rapporten forventes offentliggjort internationalt til FN's politiske højniveauforum for bæredygtighed, 16.-18. juli, da julimødet af Kommissionen vurderes at være den bedste platform at præsentere og diskutere synteserapporten i dybden.

3. Formål og indhold

Drøftelsen ventes at have 2030-dagsordenen som overordnet ramme og fokusere på relevante elementer fra Parisaftalen og sammenhængen med klimadagsordenen, og derudover vil drøftelsen omhandle den fælles synteserapport om EU og medlemsstaternes fælles arbejde for at realisere 2030-dagsordenen uden for EU.

Drøftelsen ventes at have 2030-dagsordenen som afsæt og indledningsvis orientere sig snævert mod klimadagsordenen og således behandle elementer i Parisaftalen med fælles relevans for klima og udviklingspolitik.

Derudover ventes den fornævnte synteserapport præsenteret, der dog endnu ikke foreligger endnu, men det er forventningen, at den systematisk vil gennemgå verdensmålene for bæredygtig udvikling med omtale af EU's fælles udviklingspolitiske linje samt konkrete initiativer for hvert af de 17 verdensmål, herunder både gennem bilaterale og fælleseuropæiske aktiviteter.

Der vil af Kommissionen blive udarbejdet spørgsmål til at guide drøftelsen. Disse foreligger dog endnu ikke.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Det forventes, at drøftelsen om klimaforandringer vil hilses velkommen af Rådet, idet adressering af og tilpasning til klimaforandringer udgør centrale spor for at realisere 2030-dagsordenen.

Derudover forventes synteserapporten hilst velkommen af Rådet som et væsentligt bidrag til afrapportering på og kommunikation om EU's indsats for 2030-dagsordenen uden for EU.

10. Regeringens generelle holdning

På linje med Verden 2030 samt Regeringens Handlingsplan for FN's Verdensmål bakker regeringen op om, at udviklingspolitik bør adressere bæredygtighed og klimaforandringer, og at udviklingspolitik og øvrige politikker er kohærente med 2030-dagsordenen og Parisaftalen. Det er regeringens holdning, at adressering af og tilpasning til klimaforandringer bør være en væsentlig prioritet i EU's udviklingssamarbejde, herunder i næste MFF under NDICI. Fsva. regeringen bakker op om synteserapporten, idet den vurderes at udgøre et væsentligt bidrag til EU's afrapportering på og kommunikation af sine indsatser for at realisere 2030-dagsordenen uden for EU.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Ungdom og udvikling

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Med deltagelse af en ekstern gæst forventes en drøftelse af ungdom og udvikling, der vil fokusere på EU's og medlemsstaternes indsatser.

2. Baggrund

Verden står over for den største generation af unge nogensinde, anslået til ca. 1,8 mia. unge. Heraf lever mere end tre ud af fire i udviklingslandene. De mange unge i udviklingslandene udgør et enormt potentiale for økonomisk og samfundsmæssig udvikling men også en potentiel kilde til ustabilitet og konflikt, hvis der ikke findes en løsning på de store udfordringer med ungdomsarbejdsløshed, manglende uddannelse, manglende rettigheder og ungeinddragelse.

Det nuværende rumænske EU-formandskab har haft ungdom og udvikling som en tværgående prioritet, ligesom Den Nye Europæiske Konsensus om Udvikling fra 2017 har både et tematisk og gennemgående fokus på unge. Endvidere var Danmark med til at organisere afholdelsen af en ungekonference for udvalgte europæiske og afrikanske unge, som fandt sted forud for EU-AU topmødet i Elfenbenskysten i november 2017, hvor stats- og regeringsledere mødtes for at drøfte deres strategiske partnerskab under temaet ”investeringer i unge”. Fra dansk side fik unge en central placering med Verden 2030. Endelig indgår unge som en prioritet i de fremlagte udkast til instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI) under næste flerårige finansielle ramme, 2021-2027 (MFF).

3. Formål og indhold

Med deltagelse af en ekstern gæst forventes en drøftelse af ungdom og udvikling, der vil fokusere på EU's indsatser bilateralt og fælleseuropæisk med henblik på at identificere muligheder for styrkede indsatser for unge.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Ungdom og udvikling er en dagsorden, der nyder tiltagende bevågenhed i EU-kredsen, idet adskillige andre medlemsstater, ligesom Danmark, vurderer det som et væsentligt element i arbejdet for bæredygtig udvikling.

10. Regeringens generelle holdning

På linje med Verden 2030 arbejder regeringen aktivt for, at dansk og europæisk udviklingssamarbejde sker *med* og *af* unge – ikke kun *for* unge. Regeringen bakker til fulde op om drøftelse og lægger vægt på, at der arbejdes for meningsfuld ungeinddragelse under mantraet, at udvikling skal ske *med* og *af* unge – ikke kun *for* unge, og at unge integreres på tværs af hele det udviklingspolitiske samarbejde både bilateralt og multilateralt, hvad enten det gælder ligestilling, uddannelse, vækst og beskæftigelse, god regeringsførelse, fred og sikkerhed mv.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

3. Sahel

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udviklingsanliggender) den 16. maj 2019 ventes en drøftelse af Sahel. Hovedfokus for drøftelsen ventes at være på øget EU-støtte til udvikling i regionen i lyset af den stigende ustabilitet i især Mali, Burkina Faso og Niger. Drøftelsen finder sted efter en forventet drøftelse af Sahel på rådsmødet (udenrigsanliggender) den 13. maj 2019, hvor der ventes vedtagelse af rådskonklusioner samt et møde med G5 Sahel-landenes udenrigs- og forsvarsministre den 14. maj 2019.

2. Baggrund

Situationen i Sahel er præget af ustabilitet og skrøbelighed. Det skyldes især en forværret sikkerhedssituation i Mali, Burkina Faso og Niger med en stigning i terrorhandlinger samt øget konflikt og vold blandt etniske grupper.

Sahel-landene er blandt verdens fattigste med massiv ungdomsarbejdsløshed, svage statslige institutioner og vanskelige klimatiske forhold. Sahel-landenes befolkningstilvækst er samtidig blandt den højeste i verden, som følge af verdens højeste fødselsrate med 5,2 børn per kvinde, hvilket betyder at befolkningstallet i Sahel-landene fordobles hvert 20. år. Regionen har desuden store udfordringer med terrorisme og organiseret kriminalitet, især narkotika, våben samt menneskesmugling- og handel. Sahel-landene, især Niger, er centrale transitlande for irregulær migration fra Vestafrika til Europa.

Sahel-regionen har de seneste år været karakteriseret ved stigende ekstern interesse på det udviklings- og sikkerhedspolitiske område. EU, støttet af Danmark, var i 2011 blandt de første med en specifik strategi for regionen, som siden blev suppleret med en regional handlingsplan i 2015. EU's indsatser i Sahel-regionen gennemføres inden for rammerne af en integreret tilgang, der anvender hele spektret af instrumenter inden for diplomati, langsigtet udviklingsamarbejde, støtte til menneskerettigheder, stabiliseringsindsatser, herunder EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

De fem Sahel-lande Burkina Faso, Mali, Mauretanien, Niger og Tchad dannede organisationen G5 Sahel i 2014 med henblik på at tage øget lokalt ejerskab og ansvar, samt skabe sammenhæng og koordination af de mange bilaterale og multilaterale indsatser i regionen. Danmark var blandt de første bilaterale bidragsydere til G5 Sahel, herunder med støtte til implementering af et menneskerettighedsrammeverk for G5-fællesstyrken og udviklingen af G5 Sahels ungestrategi. Siden juni 2015 har EU's udenrigsrepræsentant, Federica Mogherini, afholdt et årligt møde med G5 Sahels udenrigsministre med henblik på at styrke den politiske dialog på især sikkerheds- og migrationsdagsordenen. Næste møde ventes afholdt primo juli i Ouagadougou, men forud herfor ventes afholdt et møde med G5 Sahel udenrigs- og forsvarsministre den 14. maj 2019.

Det omfattende engagement fra Danmark, EU og andre nøgleaktører i regionen inden for udvikling, sikkerhed, og humanitær bistand afspejles ikke altid i det fornødne omfang i resultater på jorden. Regionen og det internationale samfund står således fortsat over for udfordringer, der kræver yderligere koordination, effektivitet og fokus på resultater såvel som et højt niveau af politisk opmærksomhed og engagement hos G5 Sahel-landenes regeringer. Der er samtidig

behov for, at G5 Sahel-landene tager yderligere ansvar og ejerskab. Det er håbet, at den fransk-initierede Sahel-alliance, som Danmark deltager i, er en del af svaret på disse udfordringer.

På rådsmøde (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018 blev der vedtaget rådskonklusioner, der behandlede situationen i Sahel. I rådskonklusionerne bekræftedes EU støtte til stabiliseringsindsatsen for G5 Sahel-landene som grundlag for udviklingen i regionen. Rådet opfordrede også til øget koordinering med alle involverede internationale aktører til at håndtere de grundlæggende årsager til de mange udfordringer i regionen og fremme en bæredygtig og inklusiv udvikling.

3. Formål og indhold

Formålet er at drøfte udviklingen og udfordringerne i Sahel på baggrund af den øgede ustabilitet og forværrede sikkerhedssituation. Det forventes, at fokus for drøftelserne vil være muligt øget EU-støtte til udvikling i regionen samt øget regionalt ejerskab og forbedret samspil, koordination og effektivitet af især EU's og EU-medlemsstaternes, men også andre internationale aktørers, engagement i Sahel.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generel forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til behovet for at adressere den udviklings- og sikkerhedspolitiske situation i Sahel og koordinere og effektivisere, og muligvis øge, engagementet fra EU og medlemsstaterne på dette område.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen arbejder aktivt for et fredeligt og stabilt Sahel, der er i stand til at varetage egen udvikling og sikkerhed. Det kommer bl.a. til udtryk igennem Danmarks mangesidede og samtænkte engagement. Danmark bidrager således til FN's fredsbevarende mission i Mali, MINUSMA, og har til hensigt at genudsende et transportfly til missionen fra november 2019 og ca. seks måneder frem. Regeringen ønsker desuden at sende et militært bidrag til den fransk-ledede Operation Barkhane for at støtte den internationale indsats mod terrorisme i Sahel-regionen. Danmark bidrager samtidig aktivt til at finde løsninger og støtte Sahel-landene i deres håndtering af migrationsudfordringer. Det sker bl.a. via Danmarks bidrag til EU's Trust Fund for Afrika (EUTF), som Danmark med et samlet bidrag på 225 mio. kr. er den tredjestørste bidragsyder til. Heraf var 45 mio. kr. i 2018 øremærket indsatser i Sahel-regionen.

Derudover omfatter det danske engagement langsigtet udviklingsarbejde, som primært udmøntes via landeprogrammer for Mali, Burkina Faso og Niger med en samlet årlig udbetalingsramme på ca. 500 mio. kr.; humanitær bistand og civilsamfundsudvikling på tilsammen 136 mio. kr. i 2018; og freds- og stabiliseringsindsatser, hvor anden fase af freds- og stabiliseringsprogrammet for Sahel-regionen, der beløber sig på 166,5 mio. kr. blev igangsat i 2018.

Regeringen hilser i den sammenhæng EU's omfattende og integrerede engagement med G5 Sahel-landene velkommen. Således er det også velkomment, at Sahel drøftes blandt udviklingsministre.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Den politiske og sikkerhedsmæssige situation i Sahel har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2016 til orientering.